

Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích Přírodní vědy

Acta Musei Bohemiae Meridionalis in České Budějovice - Scientiae naturales

Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy	51	118–120	2011
---	----	---------	------

Bělopásek dvouřadý *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764) u Tábora

White admiral *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764) near the town of Tábor

Karel KONEČNÝ

Bechyňská 1231/8, Tábor

Abstract. The paper describes long term population monitoring of the White admiral *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764) in the valley of the river Lužnice near Tábor in South Bohemia from the period 2002–2010.

Keywords: Monitoring, Lužnice river valley near Tábor, South Bohemia, Czech Republic.

Abstrakt. V letech 2002–2010 bylo prováděno sledování bělopáska dvouřadého v údolí řeky Lužnice pod Tábořem v jižních Čechách. V příspěvku jsou popsány výsledky a stav populace.

Klíčová slova: údolí Lužnice u Tábora, jižní Čechy, Česká republika.

Úvod

Bělopásek dvouřadý *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764) má palearktický typ rozšíření. V Evropě zasahuje na sever Pyrenejského poloostrova, jih Velké Británie, zahrnuje západní, střední a východní Evropu, Pobaltí, hory Apeninského a Balkánského poloostrova a dále se vyskytuje v celém mírném pásu po Dálný východ, Koreu a Japonsko. Ve Velké Británii se již od 20. let 20. století šíří na sever (BENEŠ et al. 2002).

V Čechách má jeho rozšíření fluktuující tendenci a druh posunul svůj areál do vyšších nadmořských výšek (KONVIČKA et al. 2003). Výskyt v jižních Čechách je znám z Kaplicka, Českobudějovicka a Novohradských hor (BENEŠ et al. 2002). Živnou rostlinou ve sledované oblasti je zimolez obecný (*Lonicera xylosteum*). Motýl je v České republice legislativně chráněný a je klasifikován jako ohrožený. Na Táborsku je jeho výskyt prakticky prvně uveden až v roce 1994 (cf. KUDRNA 1994).

Metodika

Sledování výskytu bělopáska dvouřadého bylo prováděno v období jeho letové aktivity od června do konce srpna v letech 2002–2010. Výskyt v některých letech byl ovlivněn nepříznivými klimatickými podmínkami. Kromě sledování dospělců byla přítomnost motýla na lokalitách prokazována nálezy hibernakul nebo housenek.

Výsledky

Na sledovaných lokalitách v okolí Tábora (čtverec 6553) byl zjištěn za jednu návštěvu (jeden den) většinou pouze jeden, dva a výjimečně tři jedinci (cf. Tab. 1). Ve sledované oblasti se druh vyskytuje na

čtyřech místech a mezi některými nelze vyloučit možnost přeletů motýlů. Při malé abundanci motýla byla pouze 30. 4. 2007 nalezena na zimolezu obecném jedna malá housenka. Keř zimolezu rostl v polostínu na obdobném místě, kde rovněž motýli létají (tj. na okrajích lesa na hranici stínu a osluněných míst). Stejná místa osidluje např. v okolí Srbska v Českém krasu (KONEČNÝ in litt. 2011). Dospělci byli také zaznamenáváni na rozbahněných cestách, kde občas sají vlhkost a sluní se. Nejranější výskyt motýla byl zaznamenán 12. 6. 2003 a nejpozdější nález byl 11. 8. 2005.

Tab. 1 – Počty návštěv v letech 2002–2010 a počty pozorovaných jedinců.

Tab. 1 – *Number of visit in 2002–2010 and the number of observed individuals.*

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2009	2010
Počet návštěv (dnů)	4	25	2	8	5	3	4	19
Počet pozorování	1	12	-	5	3	1	-	2

Seznam lokalit

Všechny lokality leží na pravém břehu řeky Lužnice.

1. Tábor, u čistící stanice, 1,2 km po toku řeky od Tábora, průsek v borovém lese.
2. Tábor, u lávky přes řeku, ve 150 m úseku, 2,7 km po toku řeky od Tábora, okraje lesa u řeky.
3. Tábor, u skály 3,2 km po toku řeky od Tábora, průsek v lese.
4. Tábor, boční údolíčko s potokem 3,8 km po toku řeky od Tábora.

Závěr

Sledováním bylo potvrzeno, že bělopásek dvouřadý má ve zkoumané oblasti poměrně stabilní výskyt, ale s velmi malou abundancí. V posledních dvou letech je výskyt poněkud snížený. Možným důvodem klesajícího počtu jedinců je pravděpodobně výsadba smrkové a borové monokultury v jedné lokalitě. V roce 1991 byl bělopásek dvouřadý nalezen cca o 10 km níže po toku řeky Lužnice (K. Macoun in verb.) a je pravděpodobné, že se vyskytuje i na dalších vhodných lokalitách po toku řeky Lužnice. Bylo by tedy vhodné sledování provádět v delším úseku.

Literatura

- BENEŠ J., KONVIČKA M., DVOŘÁK J., FRIC Z., HAVELDA Z., PAVLÍČKO A., VRABEC V. & WEIDENHOFFER Z., (eds) 2002: Motýli České republiky: Rozšíření a Ochrana I, II. SOM, Praha, 857 pp.
- Konvička M., Maradová M., Beneš J., Fric Z. & Kepka P., 2003: Uphill shifts in distribution of butterflies in the Czech Republic: effects of changing climate detected on a regional scale. – *Global Ecology & Biogeography* 12: 403–410.
- KUDRNA O., 1994: Kommentierter Verbreitungsatlas der Tagfalter Tschechiens. – *Oedippus* 8: 1–137.

Adresa autora:

Karel KONEČNÝ
Bechyňská 1231/8
CZ – 390 01 Tábor
e-mail: iphigenia@centrum.cz

Došlo: 1. 4. 2011

Přijato: 2. 6. 2011